

УРОК: ПРАВА И ЗАКОНИ

Виолета Тачева, преподавател в СУ „Петко Рачев Славейков“, град Трявна

Часът е проведен в IX „а“ клас на 12.10.2017 г.

НАРЕДБА №13/21.09.2016, МОН

Чл. 3. ал. 2 Гражданското образование ... е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

ЦЕЛ НА УРОКА

- Да се запознаят учениците с правата и задълженията на българските граждани, в частност – със своите права и задължения като ученици
- Да се осмисли връзката между гражданските права и демокрацията
- да се дефинира процесът на гласуване като форма за пряко участие в управлението на държавата, институцията, организацията, класа и да се организират дейности, чрез които класът да разиграе практически казуси
- Да се повиши осведомеността на учениците по отношение на структурата и функционирането на различни институции, да посетят конкретна институция и да се запознаят с работата ѝ

ОПИСАНИЕ

Темата „Права и закони“ беше разгледана в рамките на пет учебни часа.

Предварителната подготовка включваше събиране на информация за различни институции. Класът беше разделен на групи от двама или трима ученика, които посетиха информационен офис на евродепутат, Община Трявна, районния съд, агенцията „Закрила на детето“, дирекция „Социално подпомагане“ и РПУ- Трявна. Всяка от групите проведе анкета с представители на съответната институция.

В учебния час учениците споделиха събраната информация и разказаха как е протекло посещението им. Оказа се, че в различните институции процедурат по различни начини при подобна ситуация: едни отговарят веднага, на място; други – след известен срок подават информацията в писмен вид; трети – искат официално запитване и отговарят по е-майл. Учениците създадоха информационен бюлетин за посетените институции, който качиха в сайта на училището.

Учениците коментираха понятията човешки права, Конституция, демокрация, държавна институция, НПО, изборен процес, които бяха записани на флипчарт. В рамките на дискусията стана ясно, че макар и да нямат точна дефиниция, учениците познават тези термини. На коментар бяха подложени също и правата на човека, в частност и правата на детето.

В края на часа проведохме две практически дейности като приложение на наученото:

Програмата се реализира с п...

➤ Учениците направиха писмени предложения за правила, по които да работи класът и за санкции, ако правилата не се спазват. След кратки коментари, разиграхме избран процес с тайно гласуване. Приетите „правила на 9а“ са записани на флипчарта в класната стая и са публикувани в групата на класа във фейсбук.

➤ Проведохме импровизиран (без предварителна подготовка) дебат на тема „Да се върне ли смъртното наказание в НПК на България“. Учениците влязоха в ролите на народни представители, обсъдиха на групи казуса и проведеха „Парламентарно заседание“, което приключи с гласуване по правилата на НС.

През втория час от урока говорихме за гласуването не просто като демократичен процес, а като голяма отговорност. Разгледахме казусите: Какво би станало, ако само на едната половина от стаята е позволено да гласува? Или какво би станало, ако на хората, които живеят в сградите с нечетни номера, не могат да изразяват мнението си пред законотворците? Учениците развихриха въображението си в много интересен спор, крайният резултат от който беше оценката на процеса на гласуване като най-ефективния инструмент на демокрацията.

С учениците си припомнихме техните права и задължения, дефинирани в ЗПУО и ПДУ. За моя изненада, за пръв път нямаше коментари и спорове по текстовете. Това е показателно, че учениците приемат необходимостта от правила и имат готовност да ги спазват. Обсъдихме също демократичните начини за участие на гражданите и в частност – на учениците в управлението на училището. В тази връзка направихме избор на ученически съвет на класа: предложените кандидатури изписахме на дъската и изслужахме кратки обосновки към всяка от тях. След това учениците получиха правото с маркер да поставят тикчета на три от предложенията. След преброяване на тикчетата беше определен представителния орган на класа. Учениците сами определиха начина на избиране като: пряко и явно гласуване.

Третият час по темата беше проведен в изключително неформална обстановка: няколко пейки в парка, които побраха целия клас. Това обаче съвсем не направи избора ни „Коя институция да посетим“ по-лесен. Учениците бяха впечатлени от събраната информация и им беше трудно да решат кое от предложенията да предпочетат. Накрая надделя мнението да посетим РПУ – Трявна (в анкетата служителите на МВР бяха отговорили нетрадиционно на два от въпросите: колкото и хора да работят тук – няма да е достатъчно и тук няма работно време – работи се денонощно). Свързахме се с приемната на РПУ – Трявна и дадохме заявка за посещение, като обяснихме по какъв проект работим и каква е целта на посещението ни.

В посоченото време бяхме посрещнати пред сградата на РПУ от инспектор Детска педагогическа стая. Той грабна вниманието на учениците и успя така ги увлече, че не мога да ги накарам да си тръгнат накрая. Показа им абсолютно всичко: приемната за граждани, паспортната служба, кабинета на Началника, следствения арест... и т.н. Дори спря един полицай, който отиваше на оглед на местопрестъпление и подробно разгледахме какво носи в служебното си куфарче. Поискахме да се снимаме в помкещението, в което се разпределят ежедневно задачите на всеки случител, но ни беше обяснено, че на територията на РПУ

Програмата се реализира с п

снимането е забранено. Посещението продължи много повече от един учебен час и свърши само защото инспекторът имаше професионален ангажимент.

В последния, пети час, по темата всички ученици написаха кратки есета за посещението. Освен впечатленията си за общата атмосфера; от сградата като материална база; от хората, които работят там и от отношението им към нас, в есета се децата описаха и как са се чувствали: безспорно общото чувство беше чувството на респект към тази институция и към хората, работещи в нея.

тема „Права и закони“ – информация за институциите

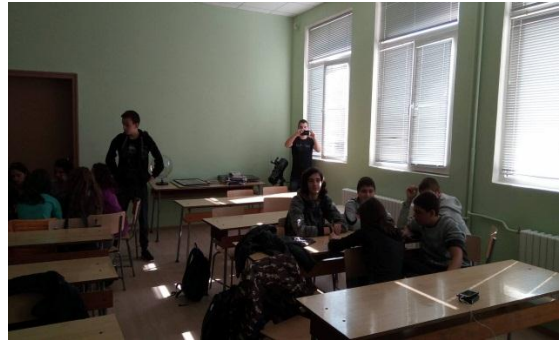
1. Какво е точното наименование на Вашата институция?
2. Какви са функциите ѝ?
3. Колко човека работят тук?
4. Какво е работното време?
5. Каква е организацията на работа?
6. Как се осъществява връзка с гражданите?

	Община Трявна	Районен съд	Информационен офис на свродепутат	РПУ	Социално подпомагане	Закрила на детето
1.	Община Трявна	Районен съд	Информационен офис на Андрей Новаков, член на Европейския парламент - Габрово	Областна дирекция на МВР – Габрово (ОДМВР) Районно управление - Трявна	Център за социална рехабилитация и интеграция	Структура към Дирекция „Социално подпомагане“
2.	Управление и организация на общински дейности, благоустройство, поддържане на вътрешен транспорт	Разглежда граждански и наказателни дела като първа инстанция	Популяризира дейността на ЕП, запознава гражданите с инициативите на Новаков и включва представители от областта	Охрана, превенция на престъпността	Подкрепа на социално слаби семейства, хора с увреждания, деца в риск	Работа с деца в риск и техните семейства
3.	33	14	2	недостатъчно денонощно	8	2
4.	08.00-17.00	08.30-17.00	09.00-18.00		08.30-17.00	09.00-17.30
5.	Кмет, заместник кмет, секретар Дирекции с различни функции	Двама районни съдии, съдия по вписванията, съдебен изпълнител Служби: съдебно деловодство, Архив, Връчване на призовки и съдебни книжа, Бюро съдимост, Служба по вписванията	Всеки гражданин е добре дошъл за споделяне на идея или проблем	Създава се от началника на МВР	Създава се от Директова на центъра	Създава се от Началника на отдела
6.	Приеман ден на кмета – всеки понеделник телефон, електронна поща, писмен сигнал	Прак контакт, телефон, електронна поща, приемно време на председателя на съда, „ден на отворените врати“ с гражданите	Лична среща в офиса, телефон, електронна поща	приемна, пощенска кутия, телефон, е-майл	Лично, по телефон, чрез социалните мрежи, чрез писмени сигнали	Лично, по телефон, чрез писмен сигнал

Програмата се реализира с п...

ОТ КОМЕНТАРИТЕ В ЧАС

От дебата:

- Животът е ценност и никой не бива да губи живота си, колкото и големи грешки да е направил.
- Когато убием, нали и ние ставаме убийци! Така зло то никога няма да спре.

Програмата се реализира с п...

- Много по-страшно е да страдаш до края на дните си в затвора, отколкото да умреш. За убийците смъртта е избавление, не е наказание.
- Смъртното наказание не е важно толкова много за убиеца, който е наказан. То е важно за хората около него, защото ще ги спре да правят същото.
- Ужас! Как да гласувам, като и двете страни са прави!

След посещението в РПУ:

- Хареса ми, че в полицията беше спокойно и уютно, нямаше никакви скандали...Аз очаквах да ми е притеснено.
- Впечатли ме, че ни показаха абсолютно всичко! А аз досега си мислех, че там е засекретено.
- Криминалната лаборатория, склада за веществени доказателства, мастилото за снемане на отпечатъци, таблото с хората за издирване.. всичко беше истинско! Също като във филмите.
- Само колко добре се отнесоха към нас!! Хем в полицията! Очаквах нещо съвсем различно!

ИДЕИ ЗА НАДГРАЖДАНЕ

Урокът безспорно доказва, че тази тема вълнува учениците. За демокрация, за граждански права и права на детето се говори много, но когато започнем да конкретизираме, се оказва, че учениците не са наясно с тези понятия. Не ми достигна времето да обхвамна всичко, което бях планирала, поради многото въпроси, които предизвика темата. Предпочетох да отговаряме и изясняваме това, което вълнува децата на момента, а по-късно да намерим време да се върнем към темата. В този ред на мисли бих препоръчала за всичко, което трябваше да направя в първия час по темата, да се отдели още поне час време.

Посещението на институциите много впечатли учениците и дълго се коментираше кой как е посрещнат, как е бил подготвен да отговори на поставените въпроси, колко точен и пълен отговор е получен по зададената анкета. Посещението в РПУ също дълго се дискутира, а есетата за рефлексия доказват предизвикания интерес. Затова смята, докато сме заедно с този клас, да намеря време и по същия начин да посетим на живо и останалите институции.

Програмата се реализира с п...